

عبور از شخصیت حقوقی شرکت‌های تجاری

نویسنده: حسن روحانی

انتشارات

۱۳۹۹

سرشناسه: روحانی، سیدمحسن، ۱۳۶۶ - * عنوان و نام پدیدآور: عبور از شخصیت حقوقی شرکت‌های
 تجاری/سیدمحسن روحانی. * مشخصات نشر: تهران: نشر آنسو، ۱۳۹۹. * مشخصات
 ظاهری: ۱۸۴ص. * شابک: 9-966008-622-978. * وضعیت فهرست نویسی: فیپا * موضوع:
 شرکت‌های تجاری -- قوانین و مقررات - ایران * موضوع: Trading companies -- Law and
 legislation - Iran * موضوع: شرکت‌های تجاری -- قوانین و مقررات - انگلستان * موضوع: Trading
 companies -- Law and legislation -- Great Britain * موضوع: مسئولیت جزائی شخصیت
 حقوقی -- ایران * موضوع: Criminal liability of juristic persons - Iran * موضوع: مسئولیت
 جزائی شخصیت حقوقی - انگلستان * موضوع: Criminal liability of juristic persons -- Great
 Britain * موضوع: شخصیت حقوقی -- قوانین و مقررات - ایران * موضوع: Juristic persons --
 Law and legislation - Iran * موضوع: شرکت‌های تجاری -- قوانین و مقررات -- مطالعات تطبیقی
 * موضوع: Trading companies -- Law and legislation -- Comparative studies * رده
 بندی: K۱۱۱۱۰۴۱ * رده بندی دیویی ۳۴۶/۵۵۰۶۶ * شماره کتابشناسی ملی: ۷۳۴۰۳۴۲

عبور از شخصیت حقوقی شرکت‌های تجاری

سید محسن روحانی

امور هنری: آتلیه سایه

شابک: ۹-۸-۹۶۶۰۰-۶۲۲-۹۷۸

چاپ اول: ۱۳۹۹ * شمارگان: ۵۰۰ نسخه

بها: ۴۳۰۰۰ تومان

© ۱۳۹۹ حق نشر محفوظ و مخصوص نشر آنسو است.

بهره برداری و نقل قول بدون ذکر منبع به هر صورتی بدون اجازه ناشر ممنوع است و پیگرد قانونی دارد.

ansoo.pub@gmail.com

www.aansoo.ir

فهرست

۱۳	پیشگفتار
۱۵	مقدمه
۲۳	فصل اول: نظریه حساب شخصیت حقوقی
۲۵	مبحث اول: قاعده استقلال شخصیت حقوقی
۲۶	گفتار اول: مفهوم، مبانی و پدیدینه تاریخی شخصیت حقوقی
۲۸	بند اول: سابقه و سیر تاریخی شخصیت حقوقی در حقوق انگلستان
۲۹	بند دوم: سابقه و سیر تاریخی شخصیت حقوقی در حقوق ایران
۲۹	گفتار دوم: شرکت تجاری
۲۹	بند اول: تعریف شرکت مدنی
۳۲	بند دوم: تعریف شرکت تجاری
۳۵	گفتار سوم: شخصیت حقوقی شرکت تجاری
۳۷	بند اول: مبنای شخصیت حقوقی شرکت‌های تجاری
۳۸	۱. ماهیت مجازی و فرضی
۳۸	۲. ماهیت واقعی
۳۹	۳. دارایی اختصاصی
۳۹	۴. حاکمیت اراده
۳۹	بند دوم: ایجاد شخصیت حقوقی شرکت تجاری
۴۱	بند سوم: زمان ایجاد شخصیت حقوقی شرکت‌های تجاری

۴۲	۱. ایجاد شخصیت حقوقی شرکت تجاری در حقوق انگلستان
۴۹	۲. ایجاد شخصیت حقوقی شرکت تجاری در حقوق ایران
۵۰	بند چهارم: فایده شرکت تجاری
۵۱	گفتار چهارم: آثار قاعده استقلال شخصیت حقوقی
۵۱	بند اول: نام شرکت
۵۳	بند دوم: اقامتگاه شرکت
۵۵	۱. اقامتگاه مرکز عملیات
۵۷	۲. اقامتگاه اختیاری و قراردادی
۵۷	بند سوم: تابعیت شرکت
۵۹	طرز تعیین تابعیت شرکت‌های تجاری
۶۰	۱. تعیین تابعیت بر اساس حقوق تطبیقی
۶۱	۲. تعیین تابعیت در حقوق بین الملل
۶۲	۳. تعیین تابعیت در حقوق ایران
۶۴	تغییر تابعیت شرکت
۶۸	بند چهارم: سرمایه شرکت
۷۱	بند پنجم: شعبه شرکت
۷۲	بند ششم: فعالیت شرکت
۷۲	بند هفتم: حقوق و تکالیف شرکت
۷۶	مبحث دوم: نظریه مسئولیت محدود
۸۲	گفتار اول: مفهوم، مبنا و پیشینه تاریخی
۸۴	گفتار دوم: قلمرو اعمال مسئولیت محدود در حقوق ایران و انگلستان
۸۵	بند اول: شرکت با مسئولیت محدود در حقوق ایران
۸۶	۱. خصایص شرکت با مسئولیت محدود و قلمرو اعمال آن در انواع شرکت‌ها
۸۶	الف) وجوه مشترک شرکت با مسئولیت محدود و شرکت‌های سرمایه
۸۷	ب) وجوه مشترک شرکت با مسئولیت محدود و شرکت‌های اشخاص

- ۸۹ ۲. شخصیت حقوقی شرکت با مسئولیت محدود
- ۹۰ ۳. بررسی قوانین داخلی
- ۹۰ گفتار سوم: شرکت با مسئولیت محدود در حقوق انگلستان
- ۹۱ بند اول: ترجیح نظری مسئولیت محدود
- ۹۲ بند دوم: ترجیح اقتصادی مسئولیت محدود
- ۹۳ بند سوم: نظر طرفداران افراطی مسئولیت محدود در حقوق انگلستان
- ۹۳ ۱. تراض با فلسفه تأسیس شرکت
- ۹۴ ۲. اثر زبان آلمانی و وضعیت غیر شرکتی
- ۹۶ بند چهارم: مزایای دیدگاه منعطف
- ۹۷ بند پنجم: فرسین شرکت‌های با مسئولیت محدود در حقوق انگلستان
- ۹۹ گفتار چهارم: مسئولیت محدود در انواع شرکت‌های تجاری
- ۱۰۲ بند اول: شرکت‌های نامرئی با مسئولیت محدود به ضمانت
- ۱۰۳ بند دوم: شرکت‌های خصوصی با مسئولیت نامحدود
- ۱۰۴ بند سوم: مشارکت تضامنی با مسئولیت محدود
- ۱۰۹ بند چهارم: شرکت با مسئولیت محدود در سایر کشورها
- ۱۱۱ گفتار پنجم: آثار نظریه مسئولیت محدود
- ۱۱۳ فصل دوم: دکترین عبور از شخصیت حقوقی شرکت‌های تجاری
- ۱۱۶ مبحث اول: مفهوم، مبنا و پیشینه تاریخی
- ۱۲۰ گفتار اول: عبور از شخصیت حقوقی شرکت‌های تجاری در حقوق آلمان
- ۱۲۴ گفتار دوم: عبور از شخصیت حقوقی شرکت‌های تجاری در حقوق ایتالیا
- ۱۲۶ گفتار سوم: عبور از شخصیت حقوقی شرکت‌های تجاری در حقوق فرانسه
- ۱۲۷ گفتار چهارم: عبور از شخصیت حقوقی شرکت‌های تجاری در حقوق فنلاند
- ۱۲۷ گفتار پنجم: عبور از شخصیت حقوقی شرکت‌های تجاری در حقوق آلمان
- ۱۲۸ گفتار ششم: عبور از شخصیت حقوقی شرکت‌های تجاری در حقوق اتریش
- ۱۲۹ گفتار هفتم: عبور از شخصیت حقوقی شرکت‌های تجاری در حقوق اسپانیا

- مبحث دوم: عبور از شخصیت حقوقی شرکت‌های تجاری در حقوق انگلستان ۱۳۰
- گفتار اول: کلاهبرداری و تقلب ۱۳۱
- بند اول: شخص منقلب چه اهداف و انگیزه‌ای را دنبال کرده است؟ ۱۳۴
- بند دوم: آیا ماهیت حق یا تعهدی که به وسیله شخصیت حقوقی شرکت ۱۳۵
- ضایع شده است موضوعیت دارد؟ ۱۳۵
- بند سوم: آیا زمان ایجاد شخصیت حقوقی شرکت موضوعیت دارد؟ ۱۳۶
- تجارت متقلبانه یا غیرقانونی (دعوی آدامز علیه کپ) ۱۳۷
- الف) مسئولیت کیفری ۱۳۹
- ب) ماده ۱۳ ۱۳۹
۲. فرار از تعهدات مالی موجود (دعوی کریزی علیه شرکت بریچ‌وود) ۱۴۰
۳. سوء استفاده از اساسی شرکت یا استخدام مدیران ناصالح ۱۴۲
- (دعوی شرکت ۱۴۳ فردم در برابر طرفیت آقای هورن) ۱۴۲
۴. اظهار خلاف واقع ۱۴۴
۵. احراز وجود رابطه نمایندگی ۱۴۴
۶. دعاوی ناشی از قرارداد (دعوی ریز به طرفیت لیپ‌من) ۱۴۷
۷. دعاوی ناشی از شبه جرم و کاهش سرمایه ۱۴۸
- مبحث سوم: مسئولیت مدیران و شرکا ۱۵۱
- گفتار اول: مسئولیت ناشی از تقلب، تخلف و ورشکستگی مدیران ۱۵۱
- و تشکیل دهندگان شرکت‌های تجاری در حقوق ایران ۱۵۱
- بند اول: بررسی مسئولیت ناشی از تقلب ۱۵۳
- بند دوم: مسئولیت ناشی از تخلف و ورشکستگی مدیران ۱۵۳
- و تشکیل دهندگان شرکت‌های تجاری در قانون تجارت فعلی ۱۶۳
- بند سوم: بررسی مسئولیت در سایر قوانین داخلی ۱۶۳
۱. قانون اساسی ۱۶۴
۲. قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشاء و اختلاس و کلاهبرداری ۱۶۵

۱۶۵	۳. قانون مجازات اسلامی
۱۶۶	الف: فرضیه عدم مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی
۱۶۶	ب: فرضیه مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی
۱۶۷	بند چهارم: مسئولیت جزایی اشخاص حقوقی در قوانین ایران
۱۶۹	بند پنجم: مسئولیت جزایی ناشی از عمل دیگری در قوانین جزایی ایران
۱۷۱	۱. جعل و تزویر و شکستگی خیانت در امانت
۱۷۱	۲. سایر قوانین مجازات اسلامی
۱۷۲	۳. قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی
۱۷۳	۴. قانون مدنی
۱۷۴	۵. قانون تجارت (ارتباط با انحلال شرکت و تکالیف مدیران تصفیه)
۱۷۶	۶. سایر قوانین جزایی
۱۷۷	۷. قانون تجارت جدید
۱۷۸	نتیجه
۱۸۲	منابع

پیشگفتار

ام خداوند بخشنده مهربان، خداوندی که نه تنها لحظه‌ای مرا همراه با غربت در این دنیا تنها نگذاشته بلکه مسیر زندگی‌ام را به نحوی چیده است که هدایتش را در تک‌تک قدم‌ها و فرصت‌های پیش رویم می‌بینم.

سیری به مزه مستم به انتقال آنچه می‌بینم و می‌خوانم و می‌آموزم به علاقه‌مندان این عرصه در کشورم، تداوم این مسیر آموزش و بهره‌گیری از این جنس دانش - قسری را وظایفم می‌دانم، عطشش را نیز هم در خود می‌بینم و هم در خیل فراوان هم‌مسافت‌های قلمرو مدارم.

پس از اتمام تحصیل در ترانس حقوق خصوصی در دانشگاه امام صادق علیه‌السلام، جهت توسعه دایره درک حقوقی، به کشور ایالات متحده رهسپار شده و تحصیلات تکمیلی را در مقطع استادی در رشته تعاملات حقوقی بین‌المللی در دانشگاه سینت جانز^۱ آغاز و سپس در رشته حقوق بین‌الملل و عدالت در دانشگاه فوردهام^۲ به پایان رساندم و پس از آن، مقطع دکترا را در حوزه حقوق تجارت بین‌الملل در دانشگاه یشیوا - دانشکده حقوق کارنی روتگ در شهر نیویورک و در همسایگی ساختمان مرکزی سازمان ملل متحد ادامه دادم. به طور مداوم در کمیسیون‌ها و انجمن‌های حقوقی - سیاسی^۳ این مهمترین رکن منطقه و جرایم،

^۱ L.L.M., Transnational Legal Practice, St. John's University.

^۲ L.L.M., International Law and Justice, Fordham University.

^۳ J.S.D., International Trade Law, Yeshiva University, Cardozo Law School.

^۴ Special Consultative Status at UN ECOSOC.

فضایی را فراهم آورد تا تلفیق دانش حقوقی داخلی‌ام با تناظر فراملی‌اش، با آمیزه‌ای از فعالیت تجربی جان بخشیده شود.

این گام نخست است، نوشتاری که می‌کوشد با تطبیق قواعد موجود در ساختار شرکتی و شخصیت حقوقی متصور بر ایشان در کشورهای قاعده‌گزين در نظام حقوقی کامن‌لا، به وسعت و جهت نگاه محققين اين حوزه در کشورمان یاری رساند.

امید که در آینده‌ای نزدیک به صورت منظم قواعد و قوانین حقوقی ایالات متحده در حوزه‌های گوناگون از حقوق و قانون اساسی این کشور تا سایر حوزه‌های عمومی و تخصصی به رشته تحریر در آید. امری که متأسفانه با عنایت به تعداد بسیار محدود دانشجویان ایرانی دغدغه‌مند در رشته حقوق در مهد بلامنازع حقوق تجارت، در این امر تا به امروز مغفول مانده است.

لازم به ذکر می‌باشد که اگر توفیق انجام خدمتی در قالب پژوهش داشته باشم، خود را مدیون پژوهش‌های دانشجویان و اساتیدی بدانم که بیشترین نقش را در توفیقات امروز داشته است. دانشگاهی که مجموعه‌ای از دانشمندان است، اخلاق‌مدارترین مدیران، ارزشمندترین دانشجویان و محققانی که فارغ‌التحصیلان است. دانشگاهی که از انجام هر آنچه که می‌شود تصریح می‌کند برای تحقق مفهوم دانشجویی و آرامش پاک‌ترین سال‌های زندگی همراه‌ترین جوانان، فرگذار نکرد؛ دانشگاه امام صادق علیه السلام.

در پایان مراتب تشکر خود را پس از خانواده گرانقدرم، دکتر ربیعا اسکینی، دکتر علیرضا عالی پناه، دکتر مسعود امانی و دکتر احسان باقری به با لطفشان، این نوشتار را از نگاه دقیق حقوقی‌شان بهره‌مند ساختند، اعلام می‌دارم.

سر محسن روحانی

دوم ژانویه دوم و بیست

شهر نیویورک